

Rakennusalan ammatillinen koulutus Itä-Suomessa 2024

Savon ammattiopisto

Haapamäentie1, 70900 Toivala

Luokka B105-106

Ohjelma

- 9.30 Tervetuloa ja suhdanteet ja näkymät työelämässä
Talonrakennusteollisuus ry, INFRA ry ja Rakennusliitto
- 10.00 Oppilaitoksen esittely, rakennusalan koulutuksen toteuttaminen, onnistumiset ja haasteet. Keskustelua ajankohtaisista asioista
- 10.40 Tutustuminen alan uuteen työsaliin ja opetukseen
- 11.00 Lounas
- 12.00 Workshop koulutuksen kehittämisestä ja yhteistyö oppimateriaalien osalta
- 13.00 Kahvit
- 13.15 Kehittämisaжатusten yhteenveto
- 14.15 Loppukeskustelu ja seuraavan tapaamisen paikka ja ajankohta
- 14.30 Tilaisuus päättyy

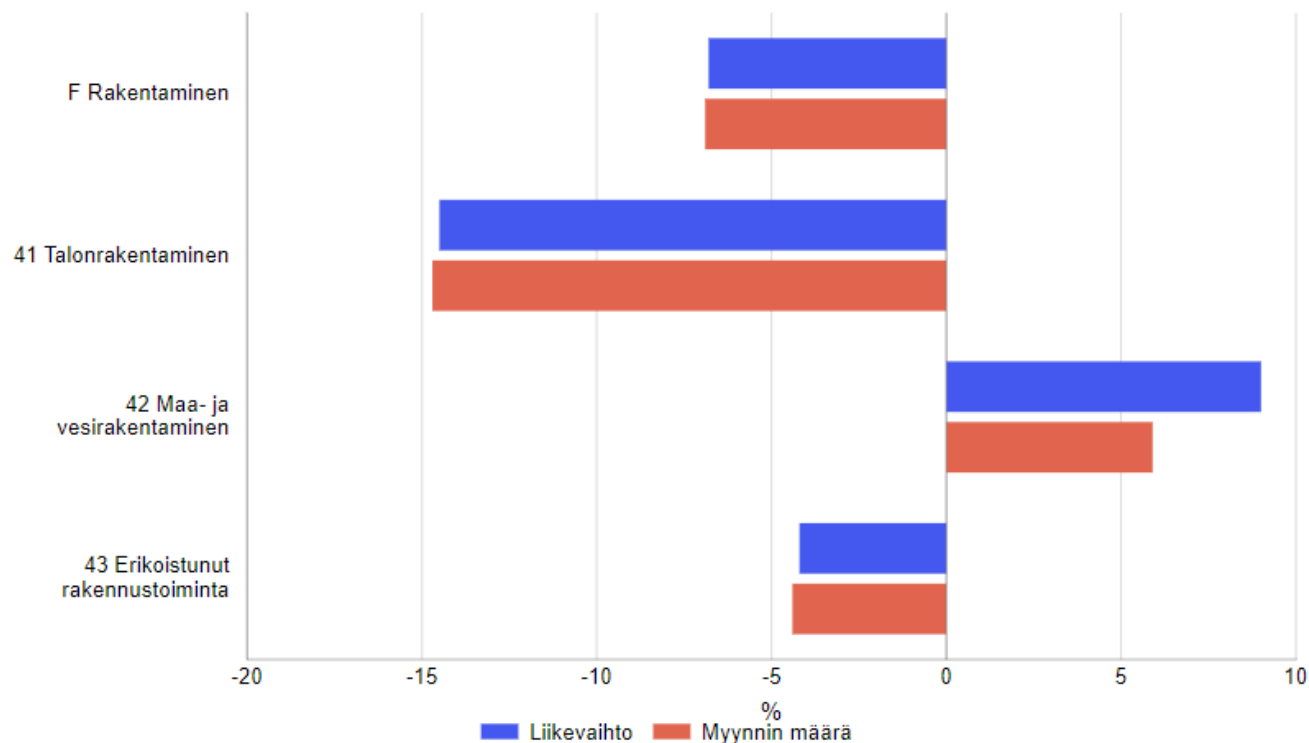
Rakennusalan ammatillinen koulutus Itä-Suomessa 24.1.2024

TLO

Rakentamisen liikevaihto ja myynnin määrä laskussa useimmilla toimialoilla

Talonrakentamisen työpäiväkorjattu liikevaihto laski vuoden 2023 marraskuussa 14,5 % ja myynnin määrä 14,7 % vuodentakaiseen verrattuna. Maa- ja vesirakentamisen työpäiväkorjattu liikevaihto taas kasvoi 9,0 % ja myynnin määrä 5,9 % vuodentakaisesta. Erikoistuneen rakennustoiminnan liikevaihto laski 4,2 %, ja myynnin määrä 4,4 % vuodentakaisesta.

Työpäiväkorjatun indeksisarjan vuosimuutos, % 2023M11* muuttujina Toimiala, Muuttuja

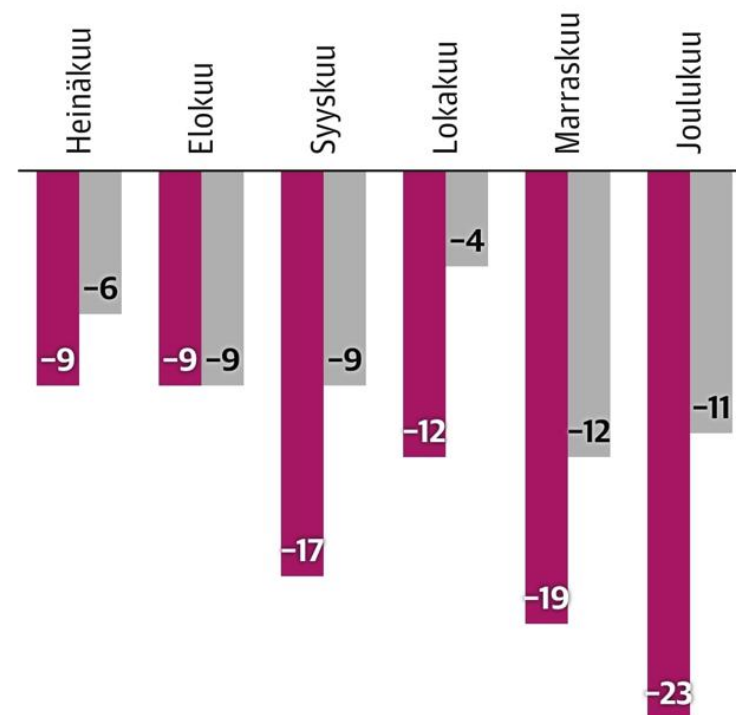
Lähde: Tilastokeskus, rakentamisen liikevaihtokuvaaja

Liikevaihdon kehitys pk-yrityksissä

Verrattuna vuoteen 2022

Prosenttia

Rakentaminen Teollisuus

LÄHDE: ACCOUNTOR, TALOUSPUNTARI 22.1.2024, GRAFIIKKA: KP ALARE

Yleistä rakentamiseen liittyen

- Laskusuhdanne → hyvä aika kehittää yritysten toimintaa ja yritysten henkilöstön osaamista
- Kehittämisen kohteita: yrityksen/tuotannon tehokkuus, avustavat teknologiat, taloushallinto, projektihallinto, henkilöstön osaaminen yms. perusasiat kuntoon yrityksissä...
- Työntekijätason perusopinnot 2-3 vuotta → yhteinen viesti siitä, että alalla ei ole työt loppumassa vaikka syklisyys painaa juuri nyt...
- Opinnot nyt aloittavat työllistyvät todennäköisesti hyvin, kun opiskelijat valmistuvat ammattiin 2-3 vuoden päästä.

Viestejä / Infra

- Väylän/valtion-hankkeet; keskeistä elinkeinoelämän ja henkilöliikenteen saavutettavuutta parantavat väylähankkeet (tie-, rata-, vesiväylät)
 - myös kumipyöräliikenne huomioitava, huoltovarmuus ja EU rahan -hankkeet (CEF, Mil. Mob.), korjausvelkakohteet
- Kuntamarkkinat: haastavat ajat (toiveena, että kuntainvestoinnit ei putoa)
 - kunnan omistaman Infran korjausvelan taittaminen edes osittain erittäin kannatettavaa työllisyyden sekä paikallisten yritysten kannalta (ks. seuraava dia TOP22 kuntien investointitasoista).
- Teollisuus: vihreän siirtymän hankkeet nousset keskiöön: aurinkovoima, akkuteollisuus, tuulivoima, vetyyn perustuvat hankkeet, palvelinteollisuus (Google/Hamina, atNorth/Kouvola)
- Kauppa: ei suurta nousua odotettavissa, Venäläisten ostovoima poissa, investoinnit alas.
- Itäisen Suomen erikoisasema: **YHTEINEN PONNISTUS KAIKILLE OSAPUOLILLE!**

Kuntien infrainvestoinnit 2023 vs. 2024

Kartoitettiin marras-joulukuun 2023 aikana TOP22 kaupunkien infrainvestointien taso

Kaupunki	v. 2023	v. 2024	Vertailu v. 2023 / v. 2024		Suunta käyttö- talous/kunnossapito
				kasvaa paljon	
				kasvaa vähän	
				pysyy samana	
				pienenee vähän	
				pienenee paljon	
Infrainves- toinnit, M€					Vertailu
	v. 2023	v. 2024			v. 2023/v.2024
Espoo	96,9	94,9			
Helsinki	460,1	481,4			
Vantaa	39,0	54,0			
Tampere	56,0	56,0			
Hämeenlinna	10,7	10,7			
Lahti	36,0	32,6			
Jyväskylä	21,0	21,0			
Joensuu	12,5	11,5			
Kuopio	30,0	33,0			

- 60 % työstä julkiselle sektorille (kunnat 40 %, valtio 20 %)
- 40 % yksityiselle sektorille (talonrakennus ja teollisuus)

→ Kuntien töillä on merkittävä vaikutus alan yritysten sekä alueen elinvoimaisuuden kannalta

Kaupunki	v. 2023	v. 2024		Kunnossapito
Kotka	5,9	8,4		
Kouvola	15,0	8,5		
Lappeenranta	8,2	8,2		
Mikkeli	6,1	6,1		
Oulu	51,1	72,1		
Rovaniemi	12,3	9,3		
Turku	117,2	158,4		
Pori	23,3	14,3		
Rauma	6,5	7,9		
Salo	3,1	4,3		
Vaasa	22,0	26,0		
Seinäjoki	14,6	16,7		
Kokkola	7,7	4,0		
Yhteensä	1 055,19	1 139,34		
	Kasvua	8,0 %		

Suomen talouden ennusteita joudutaan korjaamaan alaspäin

Rakentaminen tilastohistoriallisen matalalla tasolla

Joulukuun talouskatsaus RT:n hallitukselle

Jouni Vihmo
4.12.2023

Tiivistelmä

Euroalueen talouskehitys vaisua ja kasvunäkymä heikkenee - globaali kasvu USA:n ja kehittyvien maiden varassa

Suomessa elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamuksen lasku pysähtynyt heikolle tasolle - talous on loppuvuona taantumassa

Rakentamisessa tilastohistoriallisen matala taso - vapaarahoitteinen asuntotuotanto käytännössä pysähtynyt

Talous

1. Euroalueen luottamus heikentynyt laaja-alaisesti. Palveluiden ja kuluttajien indeksit viittaavat laskuun. Teollisuudessa pohja ehkä saavutettu.
2. Rahapolitiikan ohjauskorot globaalisti nyt tasolla, jolla ne hidastavat inflaatiota kohti tavoitteita. Ensi vuoden lopulle korkojen laskuja.
3. Suomessa elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamus pysyi marraskuussa ennallaan matalalla.
4. Työllisyys kääntyi lokakuussa laskuun ja työttömyys nousuun. Kuluttajien odotusten perusteella huono kehitys jatkuu.
5. BKT kasvoi Q2:lla 0,6 % edellisestä vuodesta jääden kuitenkin 0,4 % vuodentakaisesta alemmalle tasolle. Ennakoivat indikaattorit povaavat ennusteita heikompaa kasvua.

Rakentaminen

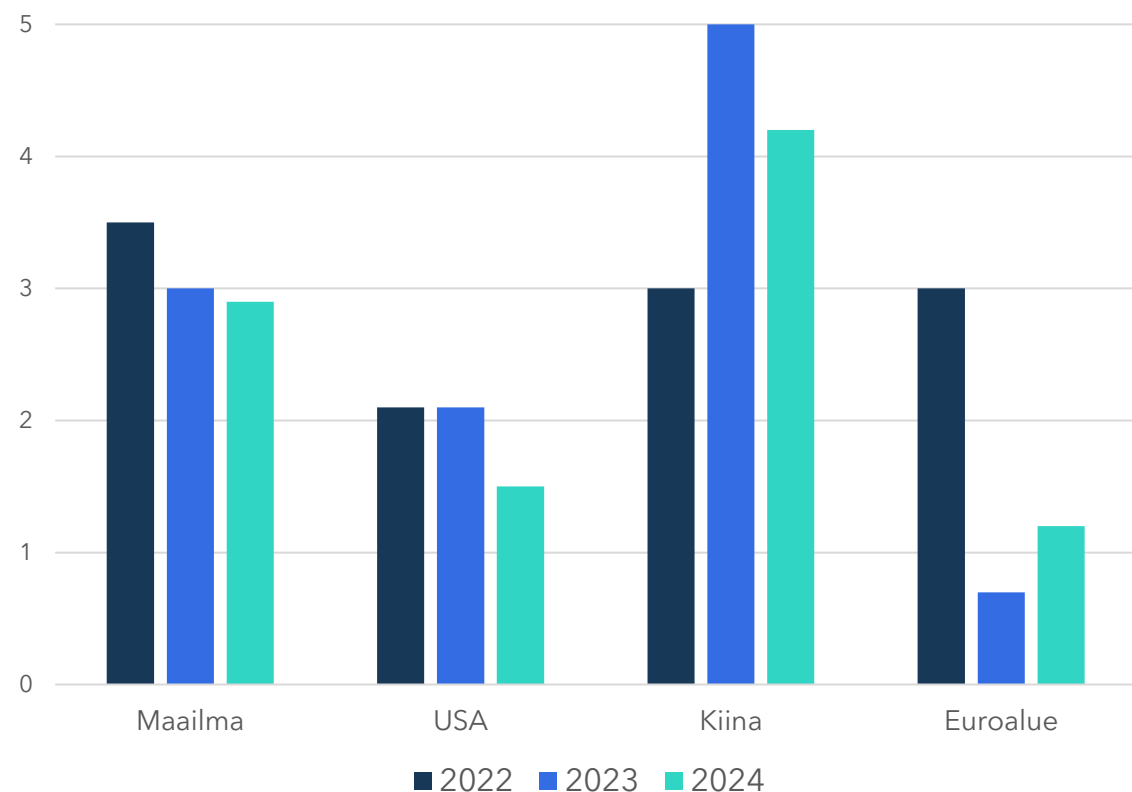
1. Rakennusyriyten luottamus heikkeni marraskuussa edelleen. Tilanne jo heikompi kuin finanssikriisissä.
2. Rakennuslupien lasku jatkui syyskuussa. Tammi-lokakuussa luvat laskivat neljänneksellä edelliseen vuoteen verrattuna.
3. Vapaarahoitteiset asuntoaloitukset ovat käytännössä pysähtyneet. Lupien määrä on puolittunut. Uudistuotannon volyymi oli lokakuussa kolmanneksen edellisvuotta pienempi.
4. Kuluttajien asunnon ostoaiheet piristyivät marraskuussa kuitenkin hieman. Asuntokauppa on edelleen jäässä. Asuntolainaaminen pysyi matalalla tasolla vaakaliidossa.
5. Suurten kaupunkien väestönkasvu on jatkunut voimakkaana.

Maailmantalous kasvaa - Euroopan kasvu vaisua ja heikkenee

Ensi vuoden lopulle euroalueelle hinnoitellaan useita koronlaskuja

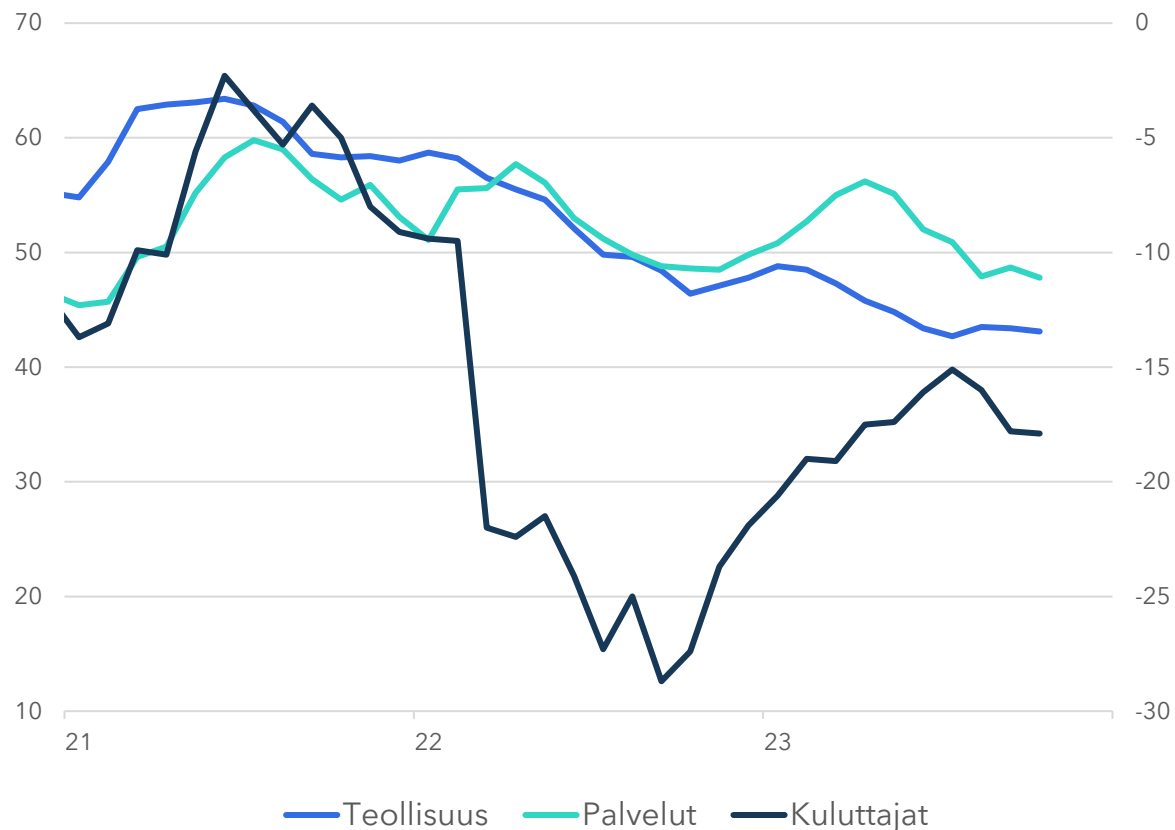
Eurooppa jää maailmantalouden kyydistä

IMF:n BKT-ennusteet (vuosimuutos, %)

Suhdanne tukee rahapolitiikan keventämistä

Kuluttajien ja elinkeinoelämän luottamus euroalueella (indeksi)

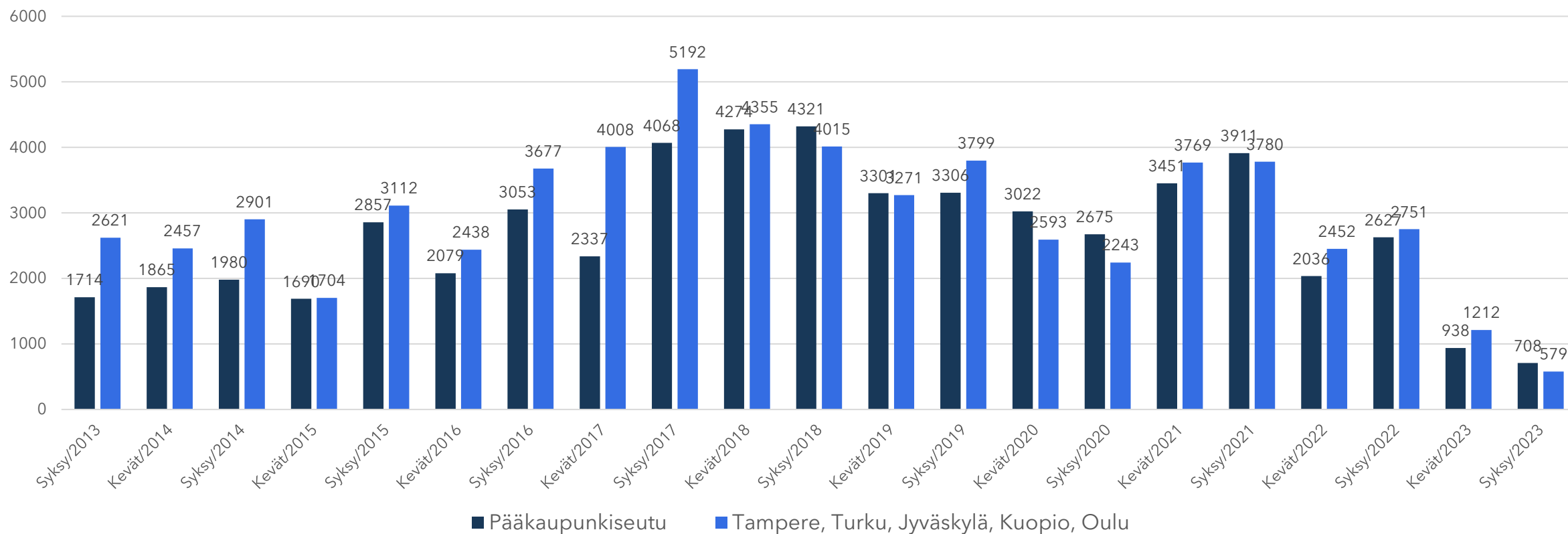

STH-Group: vapaarahoitteiset aloitukset lähes pysähtyneet

Käynnissä olevat työmaat jo lopettaneet pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa suurissa kaupungeissa

Pääkaupunkiseudulla pahin vasta edessä

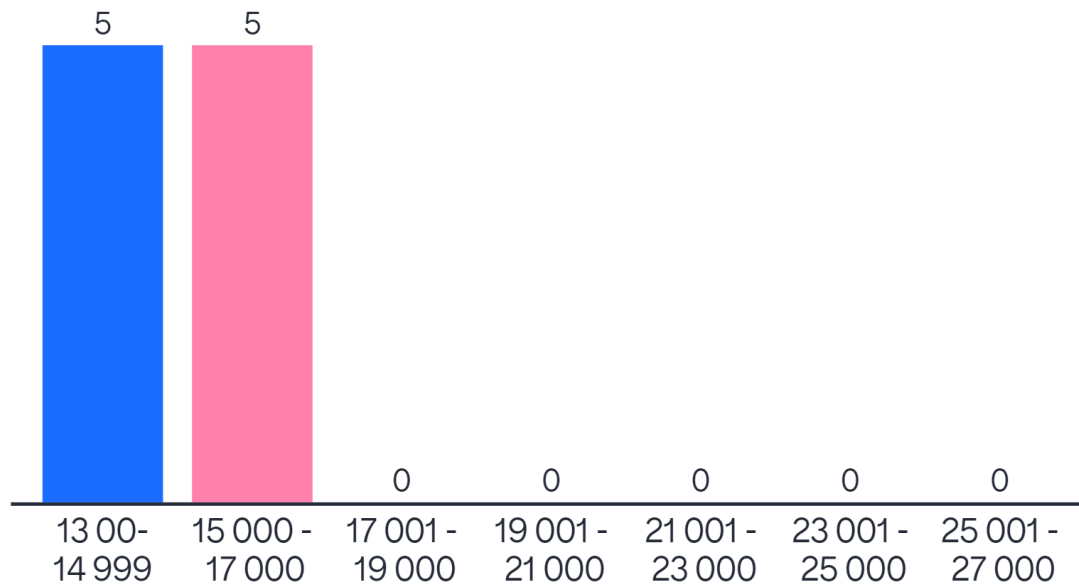
Vapaarahoitteiset aloitukset puolen vuoden aikana (kpl)

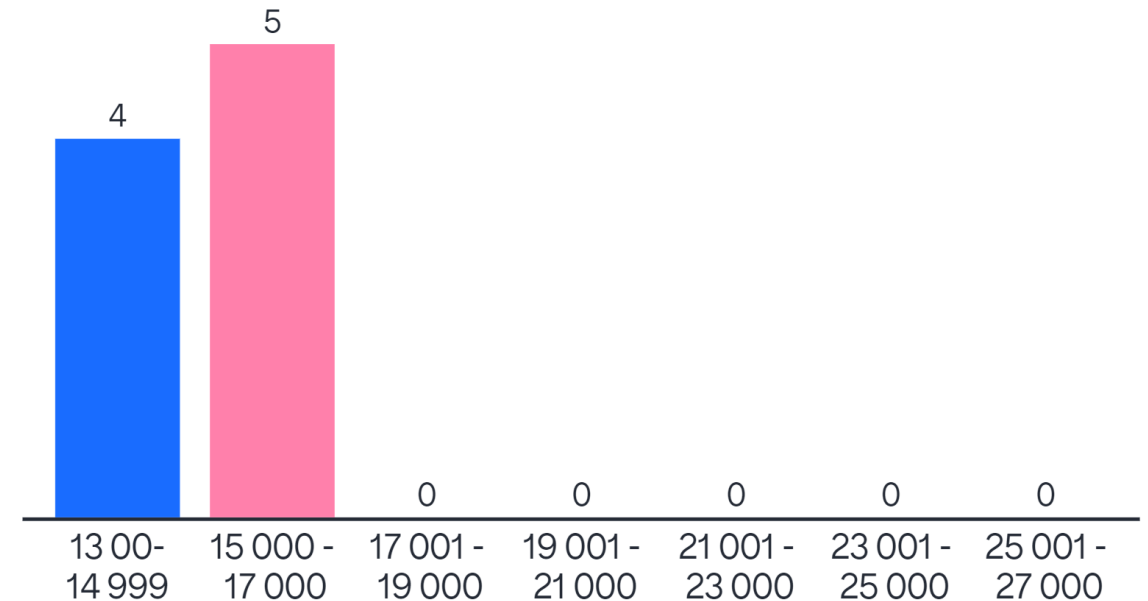
Asuntotuotanto nousee vasta vuonna 2025 ja tarjonta vuonna 2027

Syyt: asuntokaupan heikkous, kauppojen peruuntumiset, sijoittajien poissaolo vanhan pääomakannan hinnan laskun ja heikon vuokratuoton vuoksi, kiristynyt luottopolitiikka ja pitkät prosessit etenkin suurissa kaupungeissa

Asuntoaloitusten määrä 2023

Asuntoaloitusten määrä 2024

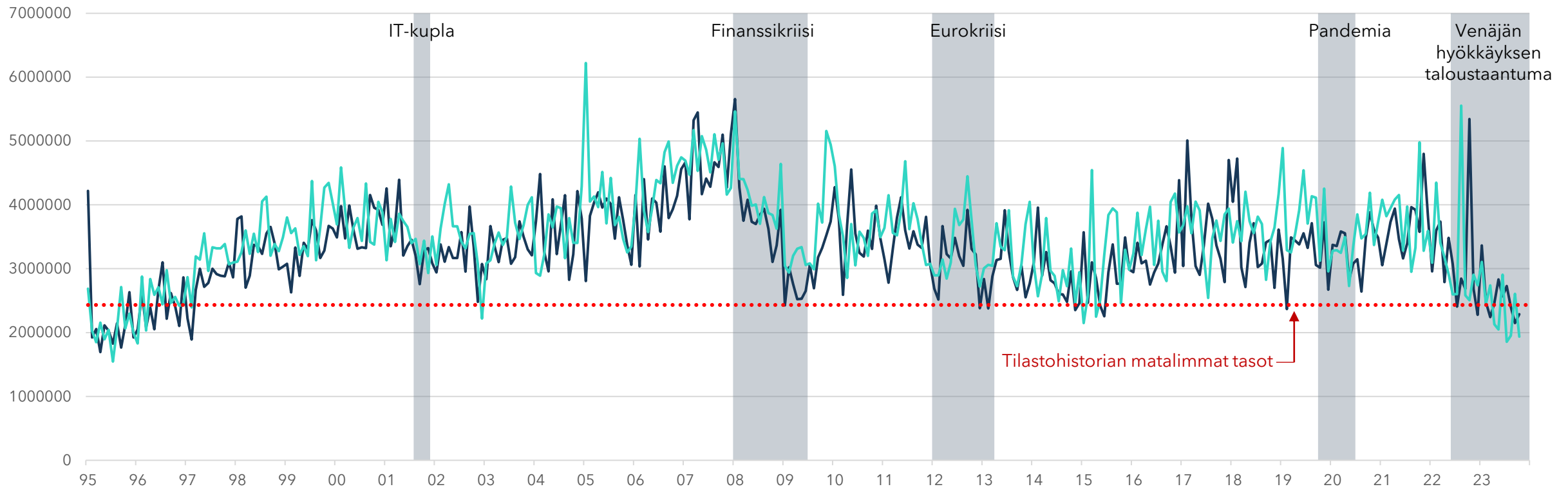

Rakentaminen tilastohistoriallisen matalalla tasolla

Myös aikaisempiin kriiseihin verrattuna

Rakentaminen ui poikkeuksellisen syvällä

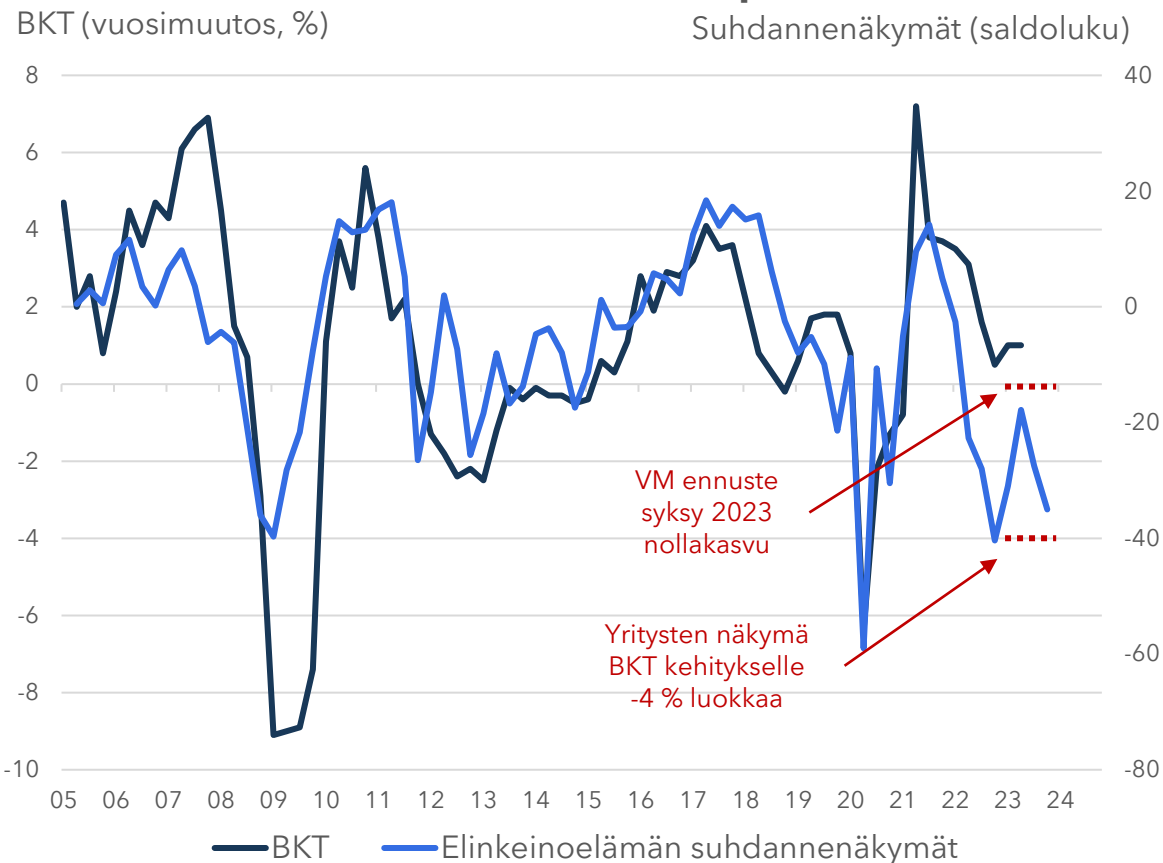
Aloitus- ja lupakuutiot (kausitasoitus, m³)

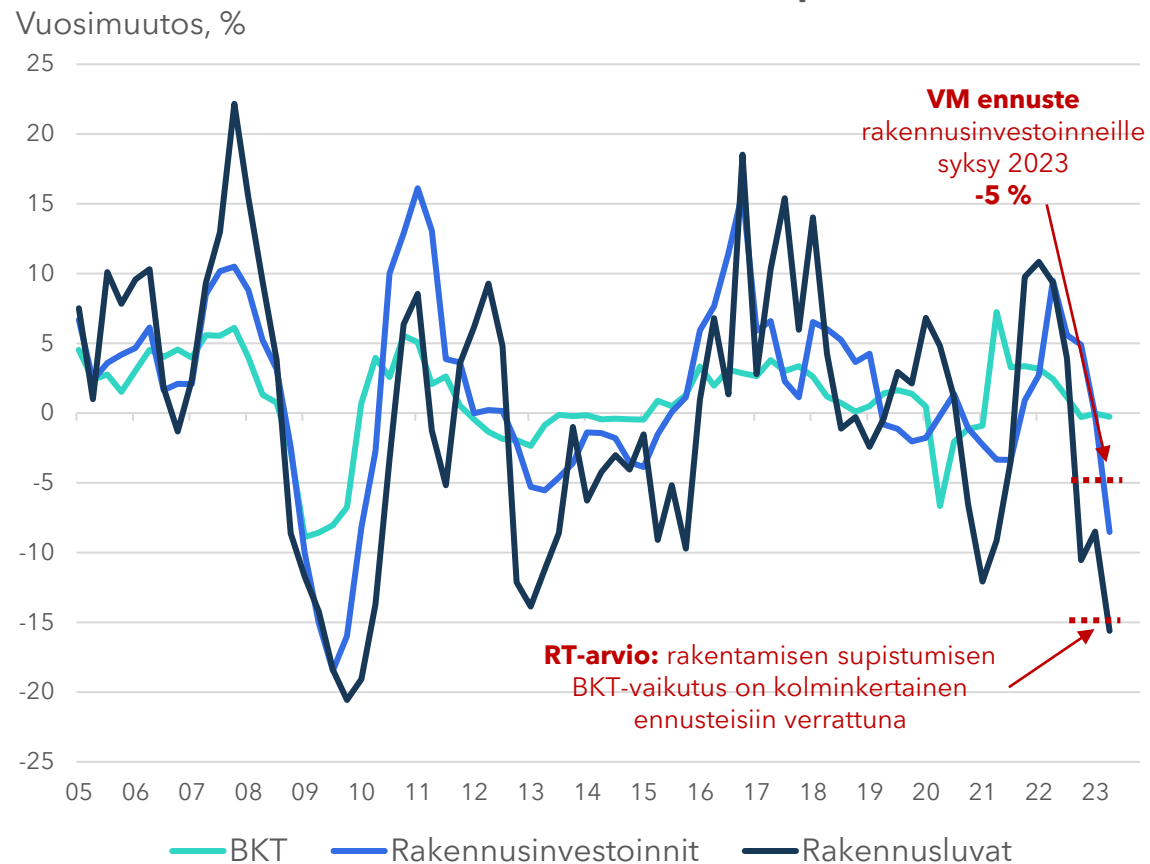
Suomen talouden nollakasvun ennusteet eivät tule toteumaan

Rakentaminen vetää taloutta ennusteita matalammalle tasolle

Kasvu tulee olemaan ennusteita heikompaa

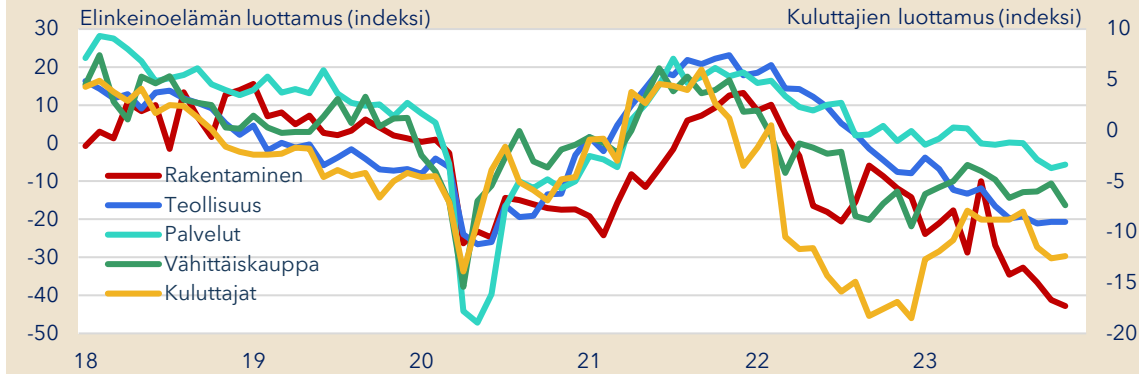
Rakentamisen BKT-vaikutus ennusteita suurempi

Suomen talous: loppuvuosi taantumassa – indikaattorit viittaavat ennusteita heikompaan

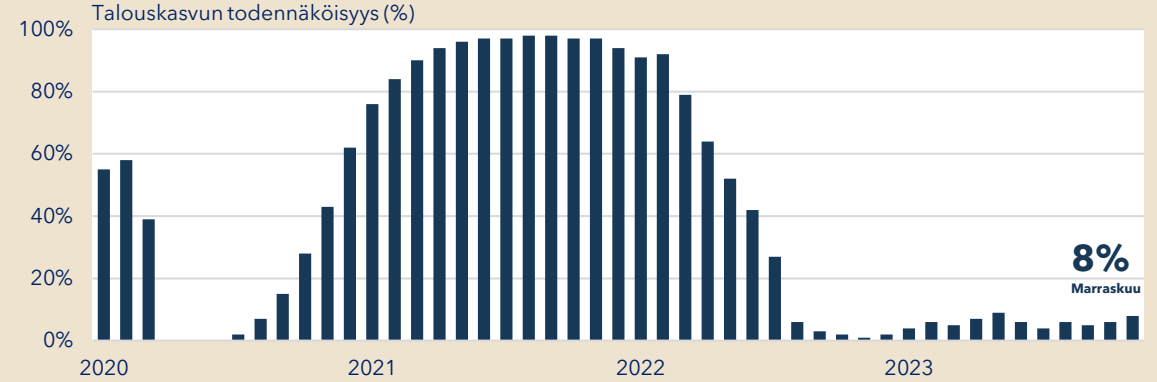
Elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamus

Elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamus pysyi marraskuussa ennallaan. Palveluissa pientä nousua. Teollisuus ennallaan. Vähittäiskaupassa ja rakentamisessa roima pudotus.

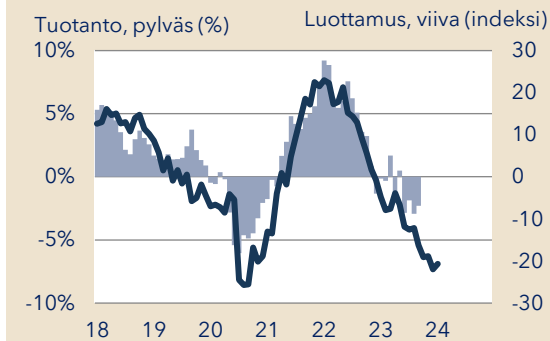
Taloukasvun todennäköisyys

Suomen talous ei kasva loppuvuonna. Ennakoivat indikaattorit povaavat taantumaa. Luottamuslukujen perusteella talousennusteissa tullaan näkemään korjauksia alaspäin.

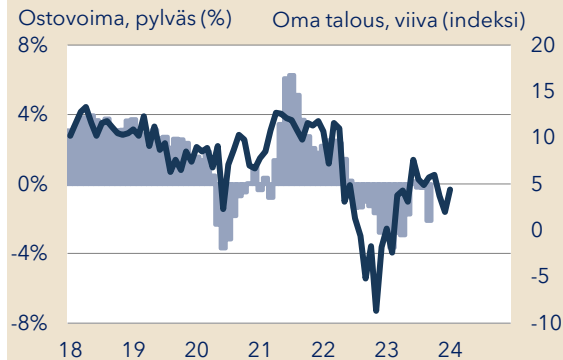
Teollisuus

Tuotannon lasku jatkui elokuussa. Suhdanneindikaattorit viittaavat teollisuustaantumaa.

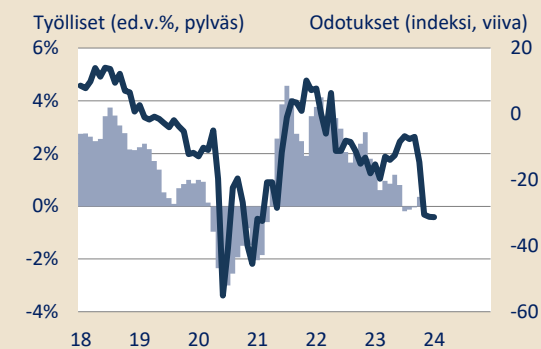
Ostovoima

Kuluttajien luottamus omaan talouteen parani hieman marraskuussa. Ostovoiman kehitys oli kuitenkin heikkoa.

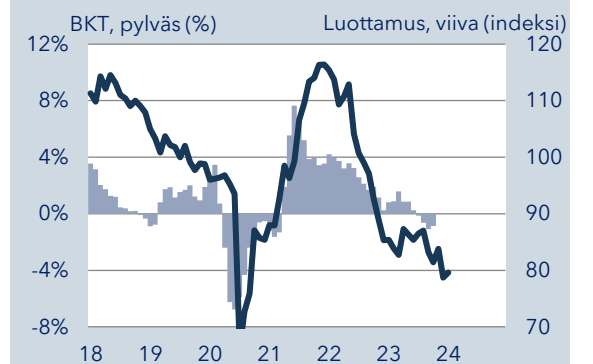
Työmarkkinat

Kuluttajien odotukset työllisyydestä ovat kääntyneet laskuun. Työllisyys on heikentynyt odotetusti.

BKT

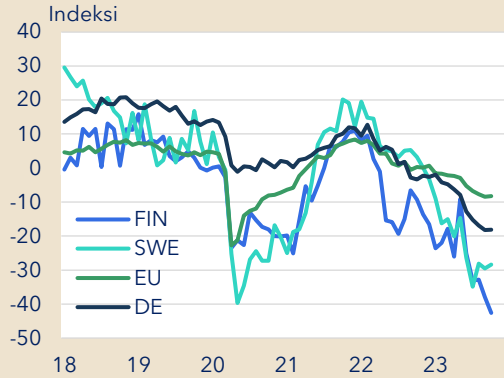

BKT kasvoi Q2:lla 0,6 % edellisestä kvartaalista jäädessä 0,4 % vuodentakaista alemmalle tasolle. Lasku jatkuu.

Rakentaminen: tuotannon lasku kiihtyy asumisen vetämänä – näkymä poikkeuksellisen heikko

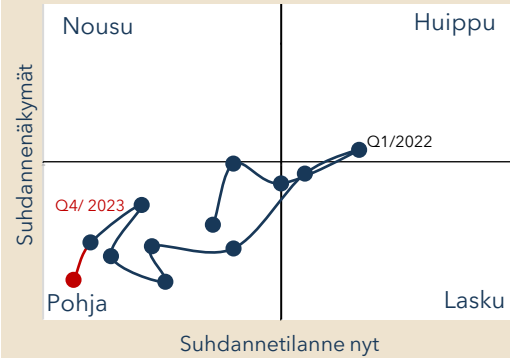
Rakentamisen suhdanne EU

Rakentamisen luottamus putoaa koko EU-alueella. Suomessa näkymät kääntyivät uudestaan laskuun.

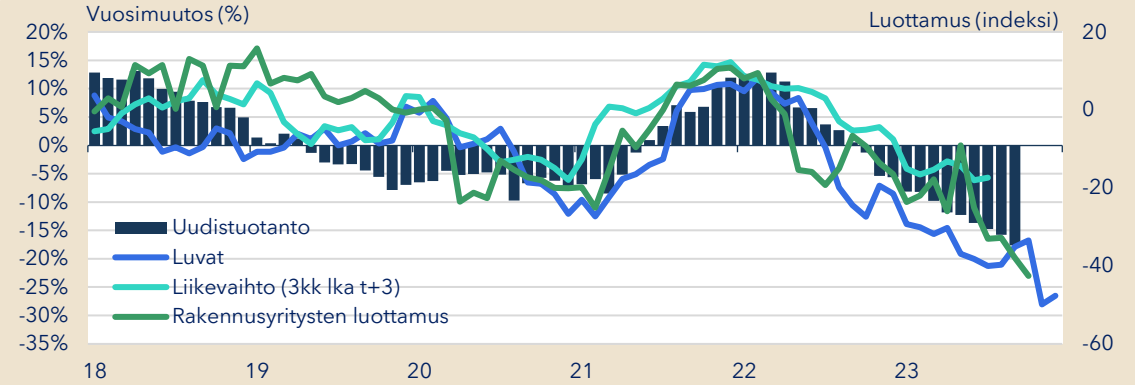
Yritysten suhdanne 2021-2023

Suhdantetilanne ja näkymät heikkenivät vuoden lopulla entisestään. Tilanne jo heikompi kuin finanssikriisissä.

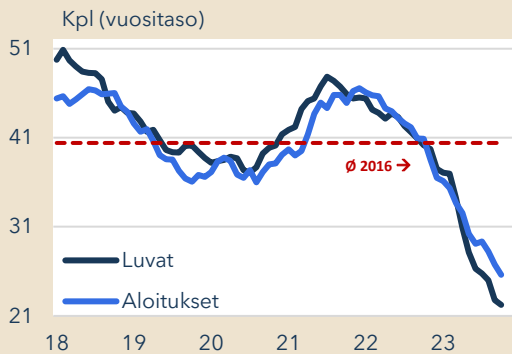
Talonrakentamisen tuotanto

Rakennuslupien lasku jatkuu voimakkaana. Uudistuotannon pudotus kiihtyy loppuvuotta kohti. Liikevaihto pysyy pakkasella pitkään.

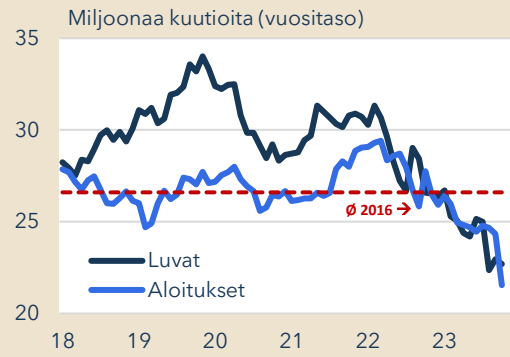
Asuntorakentaminen

Lupien lasku jatkui lokakuussa. Luvat 10/23 3kk liukuva -42 %.

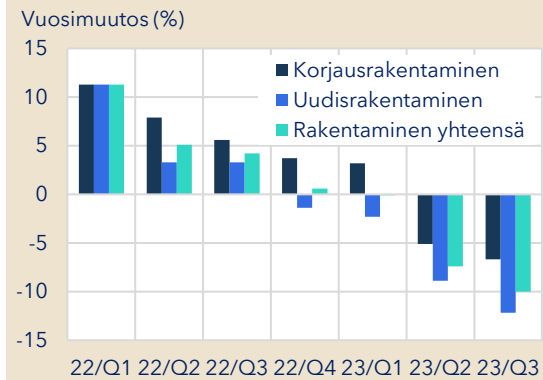
Muu kuin asuinrakentaminen

Aloitusten vaakaliito jatkui lokakuussa. Lupien lasku kiihtyi. Luvat 10/23 3 kk liukuva -19 %.

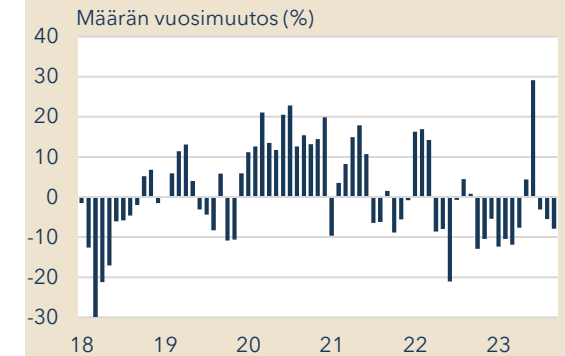
Korjausrakentaminen

Suhdanne on hiipunut viime vuoden lopulta alkaen. Kustannukset huomioiden määrät selvästi pakkasella

Infrarakentaminen

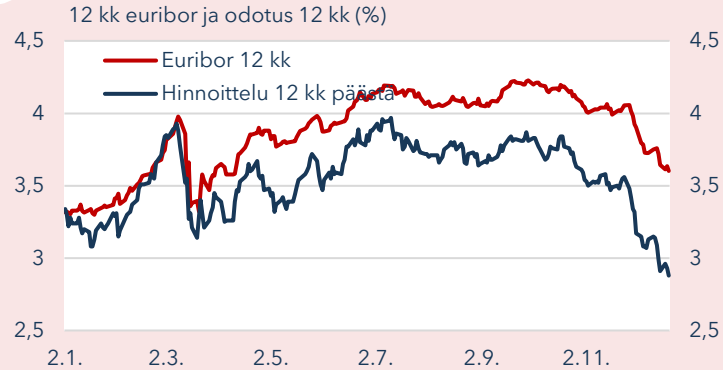

Volyymi laski Q3:lla 5,5 prosentilla vuoden takaiseen verrattuna. Syykuu kvartaalin huonoin.

Asuntolainat: ensi vuoden lopulle koronlaskuja – lainaamiseen ja ostoaikeiden pudotus pysähtyi

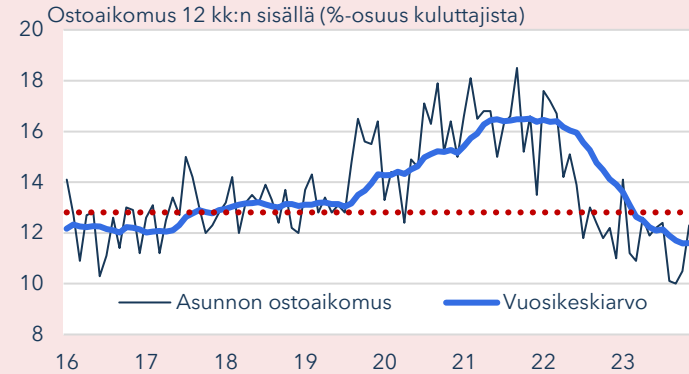
Korko ja korko-odotus

Globaalien rahapolitiikan ohjaukorkojen arvioidaan nyt olevan tasolla, jolla ne hidastavat inflaatiota. Ensi vuoden lopulle hinnoitellaan kolmea laskua.

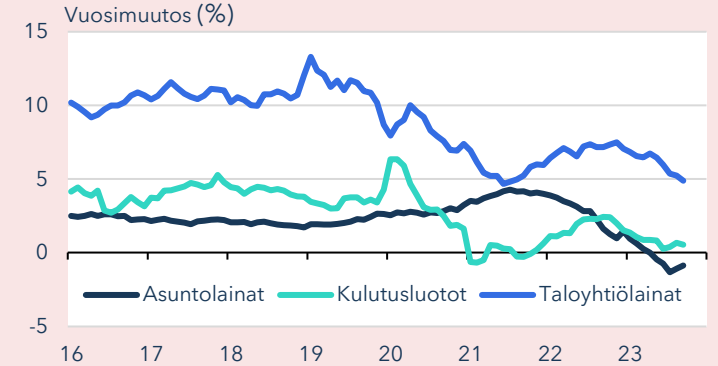
Asunnon ostoaikekomukset

Asunnon ostoaikekomukset piristyivät marraskuussa hieman. Aikekomukset kuitenkin pitkän aikavälin keskiarvon alapuolella.

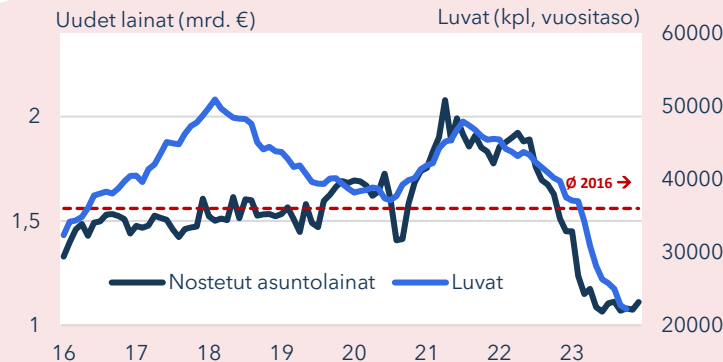
Kotitalouksien lainat tyypeittäin

Asuntolainakannan vuosikasvu huhtikuusta lähtien pakkasella. Taloyhtiölainojen kasvu jatkuu hidastuen.

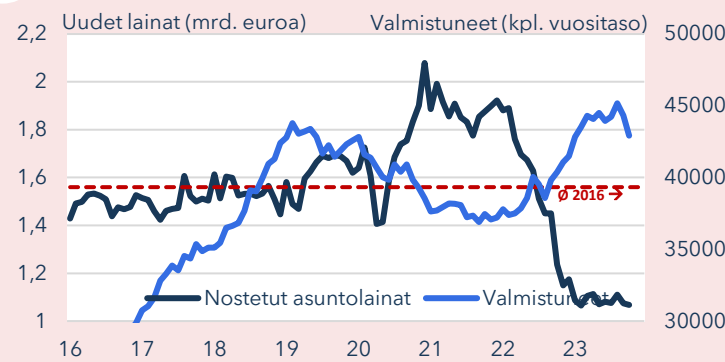
Uudet asuntolainat ja luvat

Uusien asuntolainojen kääntyivät pieneen nousuun. Taso ennakoiki kuitenkin asuntorakentamisen laskun jatkumista.

Uudet asuntolainat ja valmistuneet

Toisin kuin aikaisemmissa kriiseissä uusien asuntojen lainojen ja valmistuvien asuntojen määrät kulkevat täysin eri suuntiin.

Taloyhtiölainat ja kerrostaloaloitukset

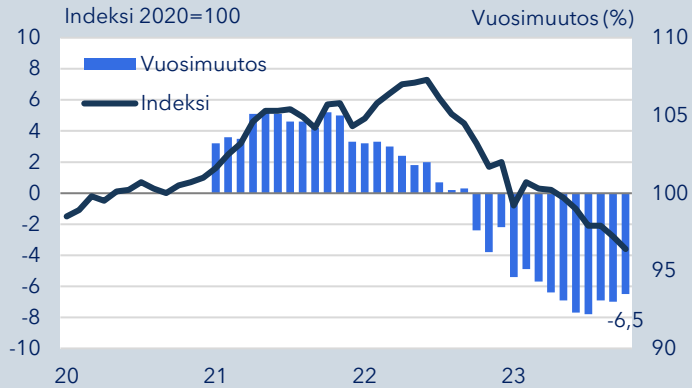

Syykuussa lainakannan kasvu hidastui edelleen. Lainakannan kasvuvauhti hidastui jo viime vuoden lopulla. Tilasto sisältää myös korjaamisen lainat.

Asuntomarkkinat: sopeutuminen vielä kesken – tarjonnan kasvussa hidastumisen merkkejä

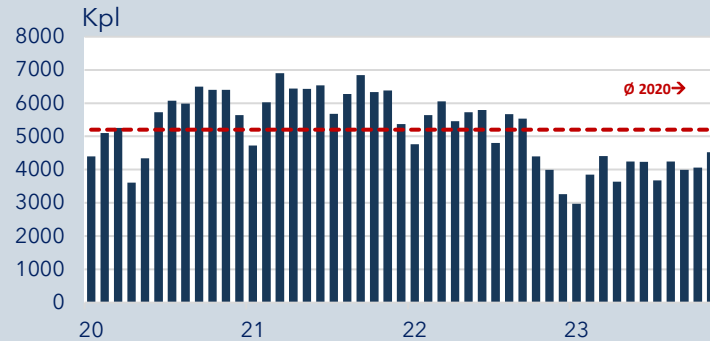
Vanhojen asuntojen hinnat

Hintojen lasku jatkui lokakuussa 6,5 prosentissa edellisvuoteen verrattuna. Koko kolmannella neljänneksellä laskua kertyi 7,3 prosenttia.

Vanhojen asuntojen kauppamäärät

Kauppamäärät kasvoivat marraskuussa koko vuoden ennätykseen. Hinnat nousivat ja myyntiajat lyhenivät pk-seudun ulkopuolella.

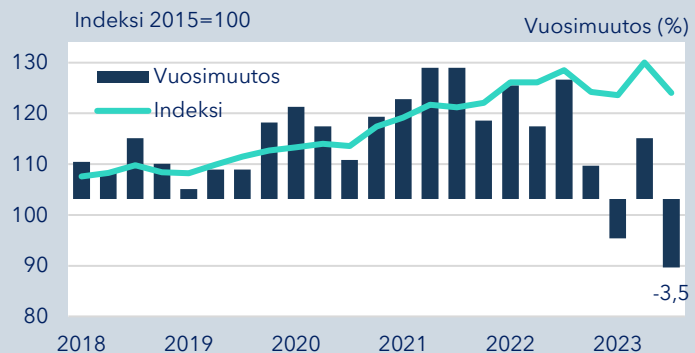
Myynnissä olevat kerrostaloasunnot

Myyntiin tulleiden asuntojen määrän pieneneminen jatkui lokakuussa syyskuuhun verrattuna. Edelliseen vuoteen verrattuna kasvu vielä jatkui.

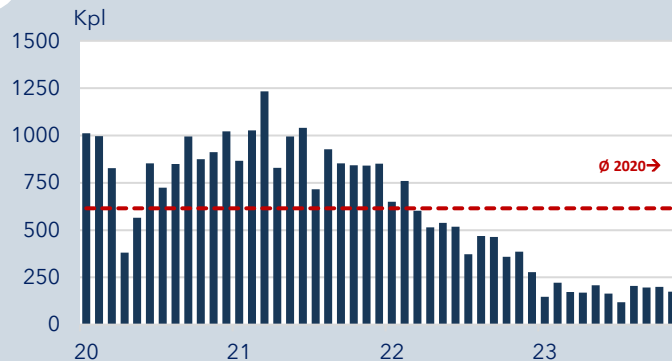
Uusien asuntojen hinnat

Asuntojen hinnat kääntyivät kolmannella kvartaalilla uudestaan 3,5 prosentin laskuun.

Uusien asuntojen kauppamäärät

Asuntojen myynnissä ei nähty piristymistä marraskuussa. Kauppamäärät 57 prosenttia edellisvuotta matalammalla tasolla.

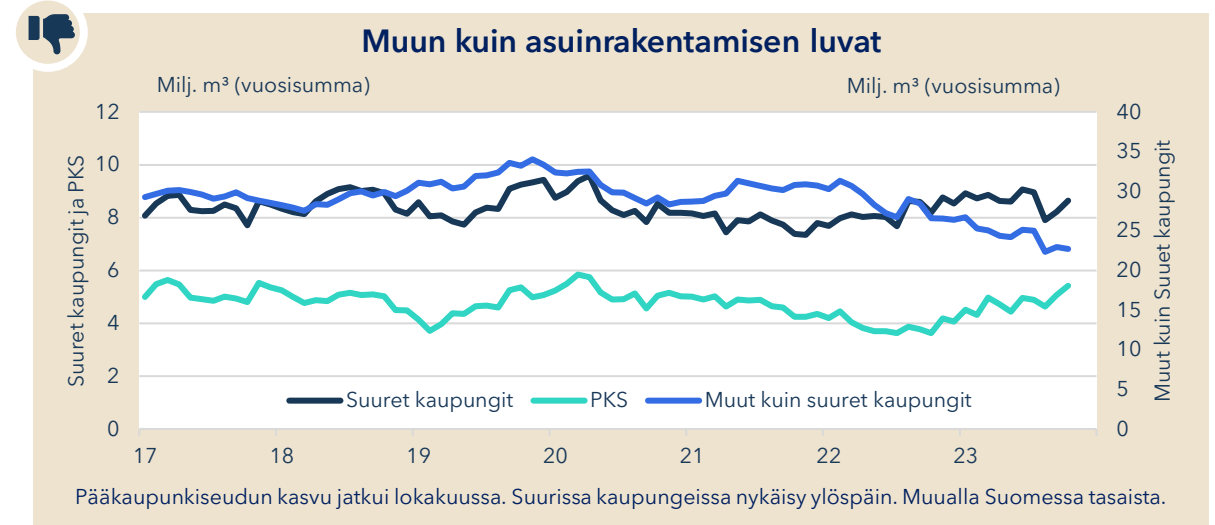
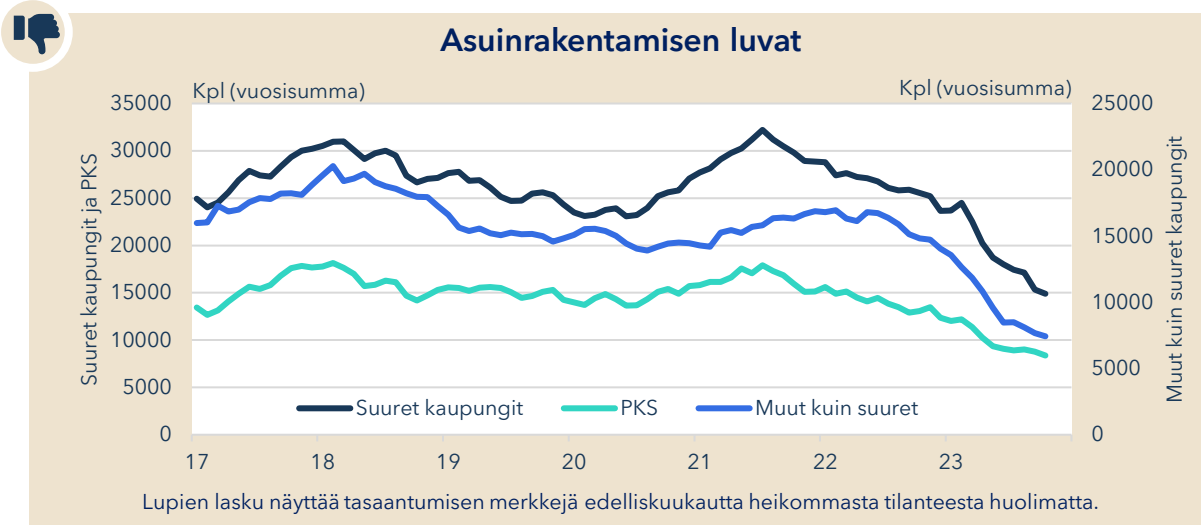
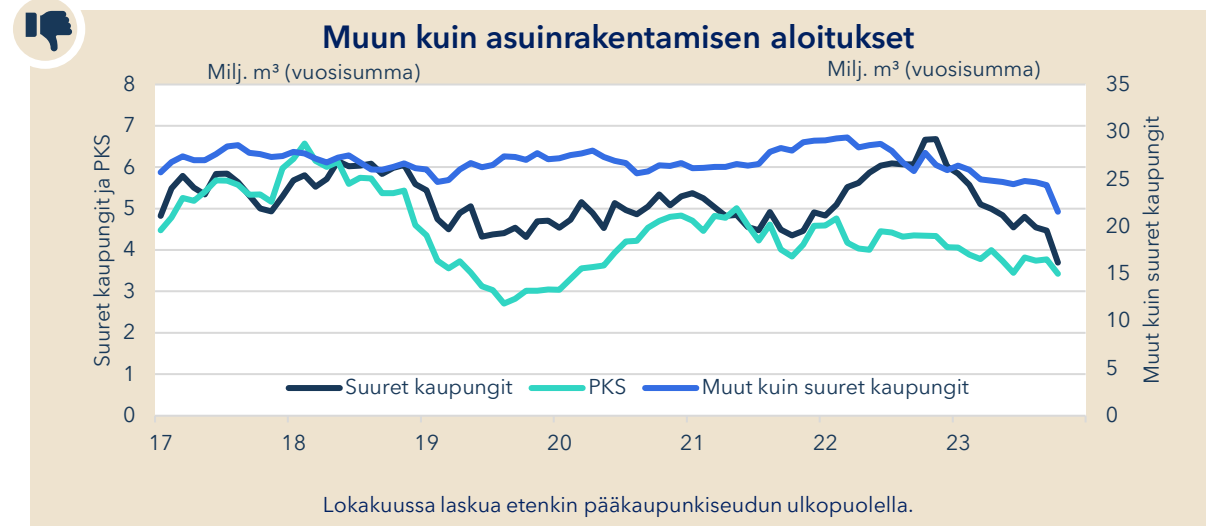
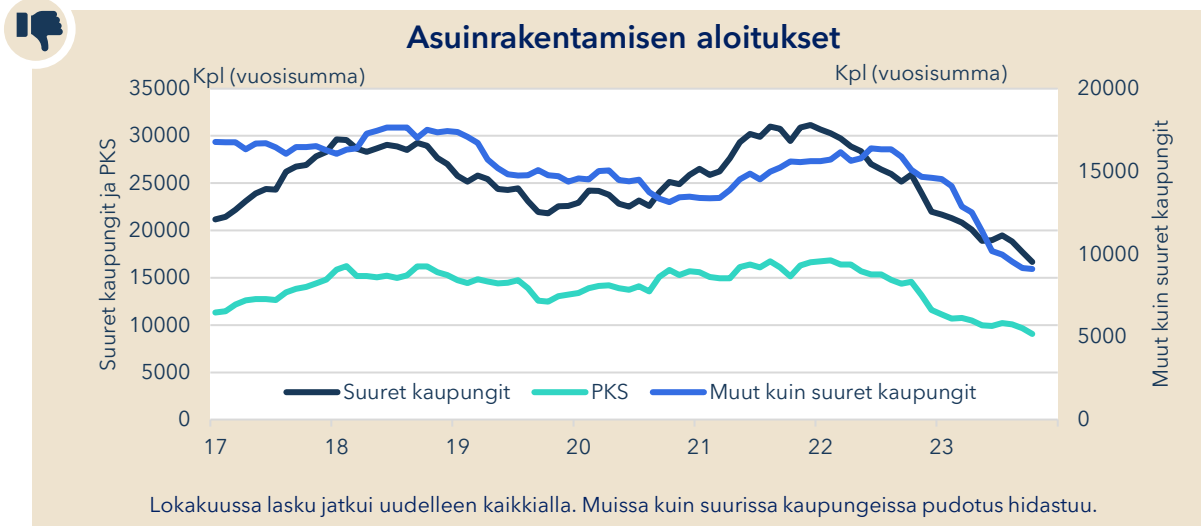

Vuokra-asuntojen tarjonta

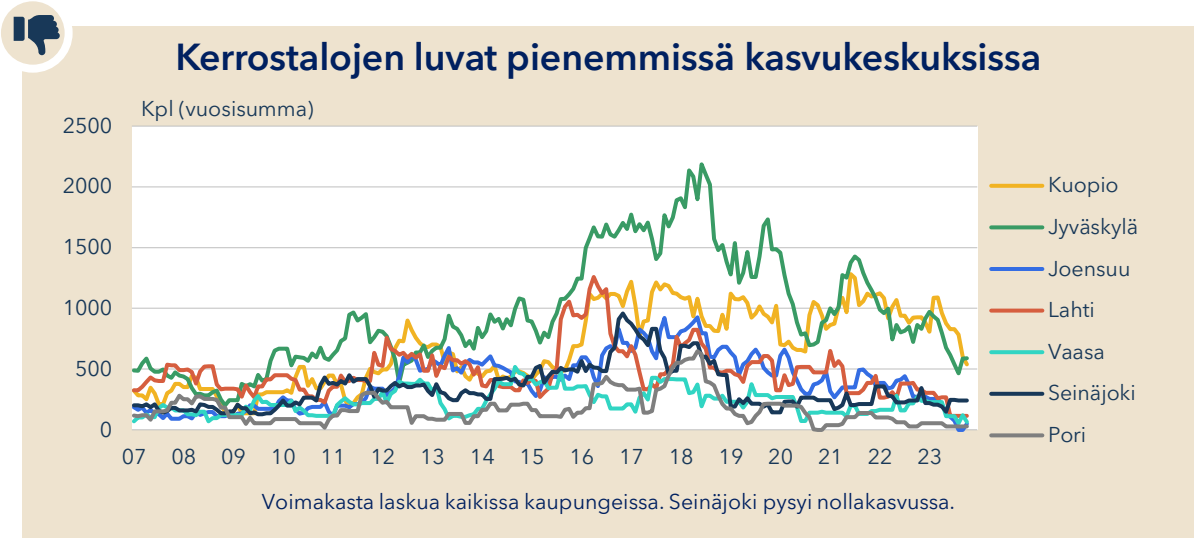
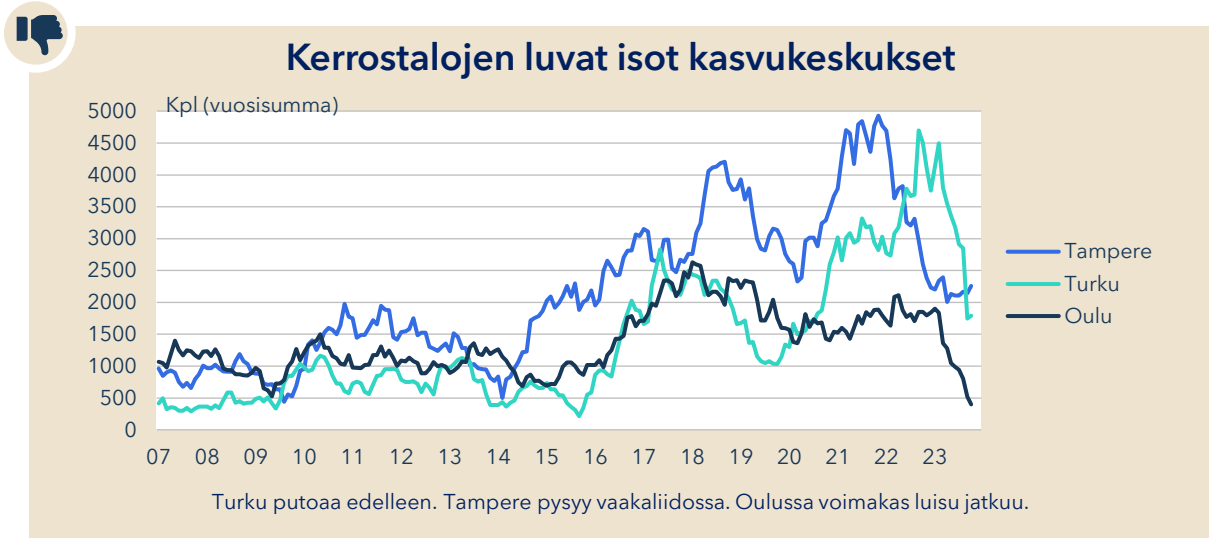
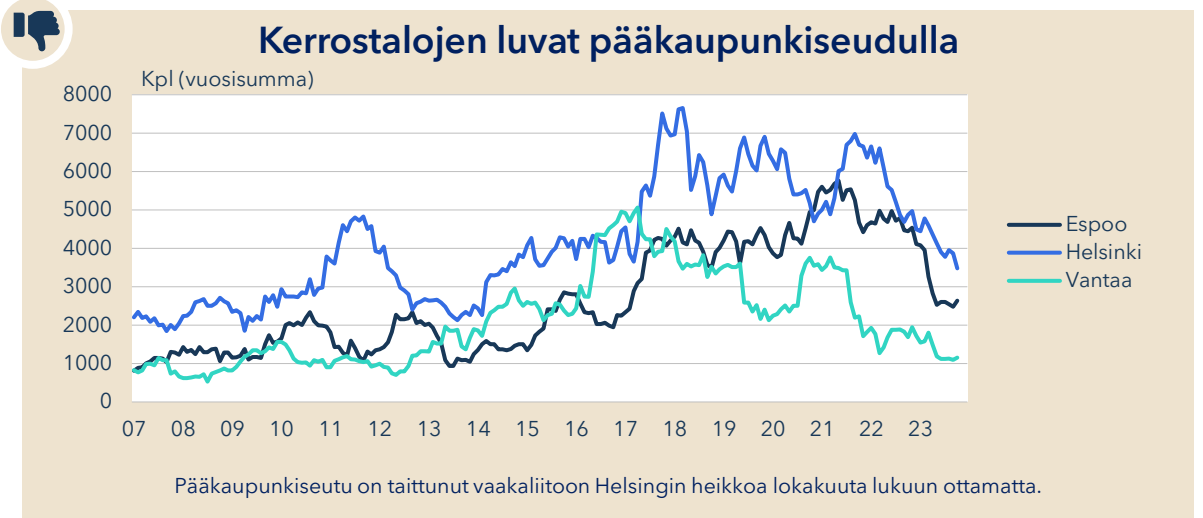
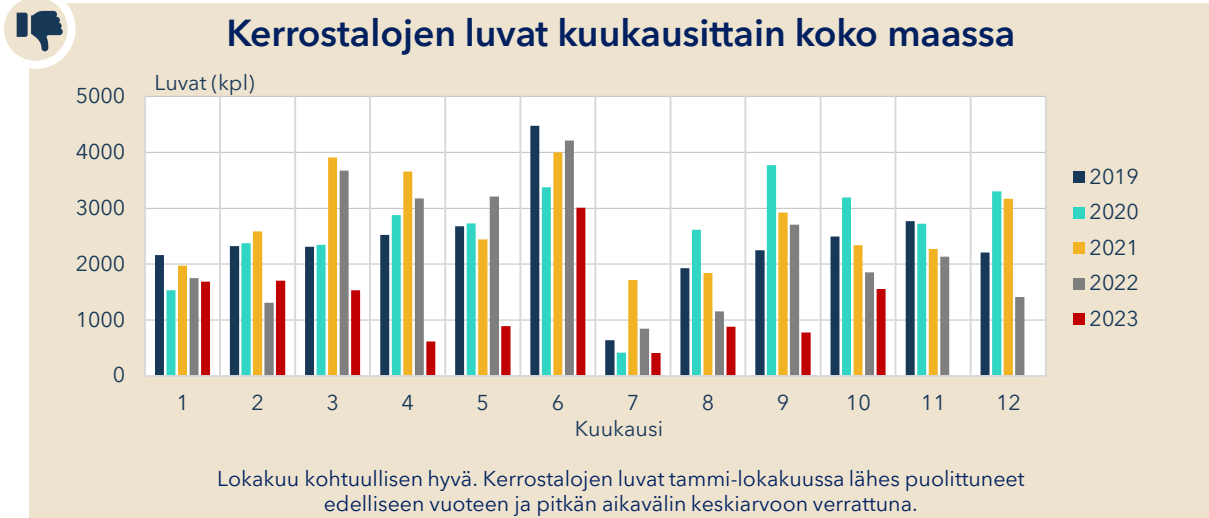
Vuokra-asuntojen tarjonta kääntyi lokakuussa uudelleen kasvuun sekä edelliseen kuukauteen että vuoteen verrattuna.

Alueellinen näkömä: Asumisen lasku jatkui lokakuussa – toimitilojen aloituksissa vetoa

Suuret kaupungit=Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Oulu Tampere, Turku Vantaa

Kerrostalorakentaminen: pääkaupunkiseutu ja Tampere pohjilla – muualla lasku pääosin jatkuu

Talonrakentaminen painuu taantumaan

Haastavan suhdanteen kolme pointtia ratkaisuihin

1) Toisen asteen yhteishaku 20.2.-19.3.2024.

Vetovoima tärkeä, vaikka nyt suhdannetilanne heikko, niin (lähi)tulevaisuuden työvoimantarve on merkittävä.

2) Kesätyöhaut

vaikka rakennusalalla on vähemmän kesätöitä tarjolla kuin viime vuonna, niin tarjontaa kuitenkin on, joten kannattaa hakea.

3) Täydennys- ja lisäkoulutuksen tarjoaminen lomautetuille ja työttömille

Myös työssä oleville, jotta pysyisivät alalla ja kehittäisivät osaamistaan.

Avauspuheenvuoron muistiinpanot Rakennusliitto

- Meidän puolelta tärkeäksi koetaan ensinnäkin harjoittelupaikkojen mahdollisuus ja löytyminen, että päästään kentälle oppimaan käytännönläheistä alaa ja heti perään työpaikkaohjaajien löytyminen omalta työmaalta. Koulutettu ja osaava työpaikkaohjaaja on omiaan lisäämään innokkuutta ja motivaatiota sekä tyrkkäämään nuoren oikeaan suuntaan urallaan, halusi hän sitten edetä mihin tahansa suuntaan mielenkiintoisen alamme sisällä tai jopa hieman sen rajapinnoissa.
- Olemme myös huomanneet kasvavat vaatimukset työn osaamiseen liittyen. Perustutkintoa suoritettaessa harjoitteluun tulevalta odotetaan paljon asioita, jotka koetaan olevan peruskauraa raksalla toimiessa. Kuitenkin meidän täytyy miettiä asiaa myös harjoittelevan nuoren silmin, alan muuttuessa tekniikan, määräysten ja vaatimusten osalta, emme voi olettaa, että nämä asiat pystytään käymään tutkintoa suorittaville läpi sellaisenaan oppilaitoksessa (ammattioppilaitosten reformi ja resursointi), vaan olisi myös mahdollista työnantajien suunnalta löytää ymmärrys harjoittelun tarpeeseen ja sen aikana oppimiseen. Lyhyesti harjoittelijoilta odotetaan sellaisia asioita, jotka ovat kertyneet ja kertyvät vasta harjoittelun aikana ja käytännön työtä tehdessä.
- Tähän oleellisena osana liittyy myös uusien menetelmien käyttö työturvallisuus aspektista katsoen, mutta myös työn tehokkuuteen ja laatuun liittyen. Yrityksissä on käytössä erilaisia menetelmiä, joilla harjoittelua ja työn tekemistä on voitu tehostaa aiemmin mainitut asiat huomioiden, miksi olemme niin kateellisia joistakin asioista ja emme jakaisi niitä kaikkien tietoisuuteen, joka osaltaan parantaisi myös alan kehittymistä ja toimintaa parempaan suuntaan? Sama pätee myös sekä pienemmässä mittakaavassa työntekijöidenkin kesken urakkaporukoiden sekä työmaiden välillä, mutta myös suuremmissa konsepteissa kunnallisella puolella (esimerkiksi viherkerroin ja sen vaikutus asuntorakentamiseen, eri kunnilla eri tasolla etenevät hankkeet)
- Lähtökohtaisesti koemme, että kaikilla tälle alalle lähtevillä on halu ja intressi päästä töihin ja tulla raudan lujaksi ammattilaiseksi kullakin alalla ja sen lisäksi mahdollisuuksien mukaan edetä urallaan haluamaansa suuntaan. Hyödynnetään tätä palavaa halua meillä ammattijärjestöissä ja työmarkkinajärjestöissä, oppilaitoksissa ja yrityksissä.

Ryhmätyöt

1. Toiminta alan vetovoimaisuuden turvaamiseksi

2. Työelämässä oppiminen

- toiminta nykyisessä suhdannetilanteessa
- opiskelijoiden valmiuksien varmistaminen
- työpaikkaohjaus
- näyttöjen toteutus ja arviointi

3. Oppimateriaalin kehittäminen yhdessä

- verkko-oppimismateriaali
 - käytettävät alustat
 - tutkinnonosat
 - yhteistyön käynnistäminen ja toteuttaminen

RT RAKENNUS-
TEOLLISUUS